Lietas Nr. A420449413
Lietas arhīva Nr. AA43-0839-15/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 5.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Liniņa,
tiesneses I.Kaļiņina un U.Mihailova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam pietiekamu uzturu, atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk - Pārvalde) 2013.gada 28.maijā saņemts /pers. B/ 2013.gada 25.aprīļa iesniegums, kas pārsūtīts izskatīšanai no Latvijas Republikas Tiesībsarga. No iesnieguma satura izriet, ka pieteicējs sūdzas par to, ka strādā fizisku darbu un netiek nodrošināts ar pietiekamu uzturu.

[2] Pārvalde, izvērtējot pieteicēja iesniegumu, ar 2013.gada 25.jūnija lēmumu Nr.1/13.1-S/2739 (turpmāk – Lēmums) atzina, ka Daugavgrīvas cietuma prettiesiska faktiskā rīcība nav konstatējama.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Pēc Daugavgrīvas cietuma administrācijas sniegtās informācijas, Pārvalde konstatēja, ka pieteicējs tiek nodrošināts ar dienas uztura pamatnormu Nr.1 atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumiem Nr.1022 ,,Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām" (turpmāk - Noteikumi Nr.1022).

Saskaņā ar Pārvaldes 2011.gada 20.decembra rīkojumu Nr.235, ar kuru ir apstiprināti ,,Metodiskie norādījumi ieslodzīto ēdināšanas organizēšanai", visās ieslodzījuma vietās ir noteiktas vienotas ēdienkartes.

Ēdienkartes ir izstrādātas, ievērojot Noteikumu Nr.1022 uztura normās noteiktos produktu bruto daudzumus un nodrošina vienotu ēdināšanas procesu, sākot no izejvielu saņemšanas līdz vienādai ēdiena pagatavošanas tehnoloģijai, visās ieslodzījuma vietās (tajā skaitā arī Daugavgrīvas cietumā).

[2.2] Pieteicējs Daugavgrīvas cietumā nav nodarbināts, bet ir iesaistīts mācību procesā Daugavpils celtnieku profesionālajā vidusskolā Sausās būves celtnieka specialitātes programmā.

Pieteicējs laikposmā no 2012.gada 25.aprīļa līdz 2013.gada 25.aprīlim Medicīnas daļā ar sūdzībām par vājumu, galvas reiboņiem, nogurumu, kas ir izraisīts nepietiekama uztura dēļ, nav vērsies, papildus norādot, ka pieteicējs 2013.gada 25.aprīlī vērsās pie cietuma ārsta pieņemšanas laikā un sūdzējās par uztura mazām porcijām, bet sūdzības par pasliktināto veselības stāvokli tāda uztura dēļ neizteica.

Pieteicējs no 2012.gada 25.aprīļa līdz 2013.gada 25.aprīlim nav vērsies pie Daugavgrīvas cietuma priekšnieka ar mutiskām vai rakstiskām sūdzībām saistībā ar uztura nenodrošināšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem.

[2.3] Ņemot vērā minēto, Pārvalde nekonstatēja, kādai tiesību normai neatbilstošu Daugavgrīvas cietuma faktisko rīcību, līdz ar to uztura nodrošināšanu pieteicējam Daugavgrīvas cietumā atzīstama par tiesisku.

[3] Pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam pietiekamu uzturu, atzīšanu par prettiesisku.

Pieteikumā norādīts, ka Daugavgrīvas cietumā ne pusdienās, ne vakariņās netiek izsniegta rupjmaize atbilstoši noteiktajai normai. Pieteicējs vērsies pie Tiesībsarga, lai tiktu izdarīta pārbaude Daugavgrīvas cietumā saistībā ar minēto pārkāpumu. Pieteicējs pastāvīgi sūdzējies par galvas reiboņiem, par ko liecina pieteicēja aizpildītie taloni, kas atrodas pieteicēja ambulatorajā medicīniskajā kartē.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedumu pieteicēja pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 111.punkts noteic, ka valsts aizsargā cilvēku veselību.

Latvijas Sodu izpildes kodeksa 77.panta trešā daļa noteic, ka notiesātie saņem uzturu, kas nodrošina normālu

organisma dzīvības funkciju norisi.

Latvijas Sodu izpildes kodeksa 77.panta septītā daļa noteic, ka notiesāto uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normas nosaka Ministru kabinets.

Noteikumu Nr.1022 2.punktā noteikts, ka ieslodzītajiem nosaka dienas uztura normas (atbilstoši bruto masai) saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumu. Noteikumu Nr.1022 5.punkts paredz, ka dienas uztura normā savstarpēji aizstājamos pārtikas produktus nosaka saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu.

No minētā izriet, ka ieslodzītajiem izsniegtā uztura atbilstība tiesību normās paredzētajam daudzumam un sortimentam, kā arī tā atbilstība normālai organisma dzīvības funkciju norisei ir saistāma ar tiesībām uz veselību. Atkāpes no likumā reglamentētajām uztura normām var būt pamats bažām, ka ieslodzītais nesaņem organismam nepieciešamās uzturvielas un enerģiju, kas būtu tiesību uz veselību pārkāpums.

[4.2] Noteikumu Nr.1022 2.punkts paredz ieslodzītajiem dienas uztura normas Nr.1, Nr.2 un Nr.3.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs strīdus periodā no 2012.gada 25.aprīļa līdz 2013.gada 25.aprīlim tika nodrošināts ar dienas uztura pamatnormu Nr.1, par ko lietā strīda nav.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicēju minētajā periodā bija jānodrošina ar dienas uztura normu Nr.3 atbilstoši fiziskajai slodzei un viņa veselības stāvoklim minētajā periodā.

[4.3] Noteikumu Nr.1022 2.3.apakšpunkts noteic, ka dienas uztura norma Nr.3 paredzēta: slimiem ieslodzītajiem, kuri ārstējas slimnīcā vai ieslodzījuma vietas medicīniskās daļas palātās; ieslodzītajiem, kuri slimo ar tuberkulozi aktīvā fāzē, kuņģa vai divpadsmitpirkstu zarnas čūlas slimību paasinājuma fāzē, anēmiju, ļaundabīgiem audzējiem, AIDS, vidējas un smagas pakāpes malnutrīciju un ārstējas ambulatori; nepilngadīgajiem ieslodzītajiem, kuri ieskaitīti atveseļošanas grupās; grūtniecēm – sešus mēnešus pirms plānotā dzemdību termiņa, mātēm – trīs mēnešus pēc dzemdībām, bet mātēm, kuras baro bērnu ar krūti, – visu barošanas laiku, bet ne ilgāk kā līdz bērna deviņu mēnešu vecuma sasniegšanai.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs strīdus periodā neatbilda nevienai no Noteikumu Nr.1022 2.3.apakšpunktā norādītajām kategorijām, līdz ar to Daugavgrīvas cietuma administrācija pamatoti pieteicējam nodrošināja periodā no 2012.gada 25.aprīļa līdz 2013.gada 25.aprīlim dienas uztura pamatnormu Nr.1.

[4.4] Pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka dienas uztura pamatnorma Nr.1 viņam bija nepietiekama, jo viņam bija liela fiziska slodze.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs Daugavgrīvas cietumā strīdus periodā netika fiziski nodarbināts, bet bija iesaistīts mācību procesā Daugavpils celtnieku profesionālajā vidusskolā Sausās būves celtnieka specialitātes programmā.

Līdz ar to tiesa kritiski vērtē pieteicēja norādīto par krasi pieaugušo fizisko slodzi.

Turklāt tiesa konstatē, ka pieteicējs laika posmā no 2012.gada 25.aprīļa līdz 2013.gada 25.aprīlim Medicīnas daļā ar sūdzībām par vājumu, galvas reiboņiem, nogurumu, kas ir izraisīts nepietiekama uztura dēļ, nav vērsies.

[4.5] Tiesa pieprasīja informāciju no Daugavgrīvas cietuma par pieteicēja veselības stāvokli no 2013.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam.

No saņemtās Daugavgrīvas cietuma informācijas (*lietas 54.lapa*) konstatējams, ka pieteicējs no 2013.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam Daugavgrīvas cietuma medicīnas daļā vērsās astoņas reizes, tikai 2013.gada 25.aprīlī izteica sūdzības par nepietiekamu uzturu. 2013.gada 14.jūnijā pieteicējam uzstādīta diagnoze – hronisks gastrīts un noteikta dienas uztura norma Nr.3.

Izvērtējot minēto, tiesa secina, ka, līdzko pieteicēja veselības stāvoklis atbilda nosacījumiem dienas uztura normas Nr.3 noteikšanai, viņam dienas uztura norma Nr.3 arī tika noteikta.

[4.6] Attiecībā uz dienas uztura pamatnormas Nr.1 pārtikas devām, kas pieteicējam tika nodrošinātas strīdus periodā, tiesa norāda, ka tās nav atzīstamas par minimālajām pārtikas devām, bet gan par tādām, kas nodrošina pilnvērtīgu uzturu pieaugušiem vīriešiem, kas ir iesaistīti darbā.

Tādējādi tiesa secina, ka nav pamata atzīt, ka Daugavgrīvas cietuma administrācija nenodrošināja pieteicējam pietiekamu uzturu, līdz ar to nav pamata Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības atzīšanai par prettiesisku.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot pieteikumu apmierināt.

Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Nav patiess apgalvojums, ka pieteicējs laika posmā no 2012.gada 25.aprīļa līdz 2013.gada 25.aprīlim nebija vērsies ar sūdzībām par vājumu, galvas reiboņiem, nogurumu, kas ir izraisīts nepietiekama uztura dēļ. Pieteicējs ar sūdzībām bija vērsies, bet cietuma ārsts paskaidrojis, ka tikai tad, ja pieteicējam būs radīts būtisks kaitējums, viņš varēs saņemt uztura normu Nr.3.

[5.2] Atsaucoties uz Eiropas Padomes Ministru komitejas 1987.gada 12. februāra rekomendācijas Nr.R(87)3 „Eiropas ieslodzījuma vietu noteikumi" 25.punktu, pieteicējs uzsver, ka kvalitātes un daudzuma ziņā uzturam jāatbilst arī ieslodzītā vecumam, veselības stāvoklim, darba specifikai. Ņemot vērā, ka pieteicējs veica fizisku darbu, viņam noteiktā uztura norma Nr.1 neatbilda darba specifikai.

[5.3] Pieteicējs lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, lai varētu izmantot lietas dalībnieka procesuālās tiesības izteikt savu viedokli, uzdot jautājumus, kā arī citas pieteicējam likumā paredzētās tiesības.

Motīvu daļa

[6] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudot lietas materiālus un izvērtējot lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[7] Pieteicējs izteicis lūgumu lietu skatīt mutvārdu procesā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas sūdzību izskata rakstveida procesā, bet tiesa, izvērtējot procesa dalībnieka motivētu lūgumu, var noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

Tiesa, izvērtējot pieteicēja lūgumu, uzskata, ka konkrētās apelācijas sūdzības izskatīšana mutvārdu procesā nav lietderīga, jo no lietas materiāliem var gūt visu apelācijas sūdzības izlemšanai nepieciešamo informāciju par faktiem. Tiesības izteikt savu viedokli un uzdot jautājumus pieteicējam rakstveida process neliedz, proti, pieteicējs to var izdarīt rakstiski.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa noraida pieteicēja lūgumu par apelācijas sūdzības izskatīšanu mutvārdu procesā.

[8] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi Lēmuma pamatojumu, pieteikuma un apelācijas sūdzības argumentus, atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

Papildus Administratīvā apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9] No Satversmes 111.pantā noteiktā valsts pienākuma aizsargāt cilvēku veselību atsevišķos gadījumos var izrietēt arī pienākumi attiecībā uz personu nodrošināšanu ar ēdienu un uzturvielām. Viens no tiem ir pienākums nodrošināt uzturu ieslodzītajām personām.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka Satversmes 111.pants ietver ieslodzīto personu tiesības saņemt pilnvērtīgu pārtiku *(sk. Satversmes tiesas 2002.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.2002-04-03 secinājumu daļas 1.punktu)*. Valstij ir pienākums nodrošināt ieslodzītos ar pietiekamu uzturu – tādā daudzumā un kvalitātē, kas nevarētu nodarīt kaitējumu veselībai arī ilgstošā laika posmā (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2009-69-03 8.punktu*).

Eiropas Padomes Ministru komitejas 2006. gada 11. janvāra rekomendācijas Rec(2006)2 „Eiropas cietumu noteikumi" 22.punktā noteikts, ka ieslodzītajiem jānodrošina enerģētiski pietiekams uzturs, ievērojot viņu vecumu, veselību, fizisko stāvokli, reliģiju, kultūru un veicamā darba raksturu. Enerģētiski pietiekama uztura prasībām, ieskaitot enerģijas un olbaltumvielu minimumu, jābūt noteiktām normatīvajā aktā.

Latvijā ieslodzītajiem nodrošināmo enerģijas un uzturvielu daudzumu likumdevējs nav noteicis normatīvā aktā, taču, kā atzinusi Satversmes tiesa, valstij ir pienākums nodrošināt to, ka ieslodzīto uzturs enerģijas un uzturvielu, kā arī vitamīnu un minerālvielu sastāva ziņā atbilst prasībām, kas noteiktas kompetentu veselības aizsardzības iestāžu izstrādātajos dokumentos.

Šāds dokuments ir ar Veselības ministrijas 2008.gada 15.oktobra rīkojumu Nr.174 apstiprinātās „Ieteicamās enerģijas un uzturvielu devas Latvijas iedzīvotājiem" (turpmāk – „Ieteicamās uztura devas"), kas nosaka dienā ieteicamās enerģijas un uzturvielu, kā arī minerālvielu un vitamīnu vidējās devas Latvijas iedzīvotājiem - veseliem cilvēkiem, tiklab vīriešiem, kā sievietēm, visās vecuma grupās. Vīriešiem nepieciešamās devas aprēķinātas, par pamatu ņemot Latvijas vīriešu vidējo augumu – 175 centimetrus un vidējo svaru – 75 kilogramus.

Tādējādi izskatāmajā lietā apgabaltiesai jāpārliecinās, vai Pārvalde ir nodrošinājusi pieteicēju ar pietiekamu un „Ieteicamajām uztura devām" atbilstošu uzturu.

[10] Strīdus periodā pieteicējam tika nodrošināta dienas uztura pamatnorma Nr.1, kas tika noteikta ar 2010.gada 25.maija grozījumiem Noteikumu Nr.1022 1.pielikumā, kas stājās spēkā 2010.gada 16.jūnijā, un 2011.gada 27.septembra grozījumiem Noteikumu Nr.1022 1.pielikumā, kas stājās spēkā 2011.gada 1.oktobrī.

Ministru kabineta 2010.gada 25.maija noteikumu Nr.483 „Grozījums Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1022 „Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām"" anotācijā ir norādīts, ka minētie grozījumi izstrādāti, lai izpildītu Satversmes tiesas 2010.gada 9.marta spriedumu lietā Nr.2009-69-03, ar kuru Noteikumu Nr.1022 1.pielikums atzīts par neatbilstošu Satversmes 111.pantam un spēkā neesošu no 2010.gada 1.jūnija.

Minētajā spriedumā Satversmes tiesa pēc „Ieteicamajām uztura devām" atzina, ka Noteikumu Nr.1022 1.pielikumā (redakcijā, kas tika pieņemta ar Ministru kabineta 2009.gada 30.jūnija grozījumiem) noteiktā dienas uztura pamatnorma kopumā ir pietiekama un nerada tūlītēju veselības apdraudējumu, taču dienas uztura pamatnorma nenodrošina nepieciešamo kalcija, A vitamīna un C vitamīna daudzumu, un ilgstošā laika posmā šāds nesabalansēts uzturs var radīt veselības problēmas.

Ar Noteikumu 1022 1.pielikuma 2010.gada 25.maija grozījumiem dienas uztura pamatnormā Nr.1 tika noteikta uz pusi augstāka sausā piena (kalcija avots) norma un augstāka dārzeņu norma, nosakot normas sastāvā konkrētus dārzeņus – burkānus, svaigus kāpostus, galda bietes, sīpolus un citus dārzeņus (vitamīnu A un C avots).

Ievērojot minēto, apgabaltiesai nerodas šaubas, ka Noteikumu Nr.1022 1.pielikumā noteiktā ieslodzīto dienas uztura pamatnorma Nr.1 atbilst gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi pietiekamam uzturam.

Tālāk apgabaltiesa pārbaudīs, vai Pārvalde faktiski nodrošināja pieteicēju ar uzturu atbilstošu Noteikumu Nr.1022 1.pielikumā noteiktajai uztura pamatnormai Nr.1.

[11] Lai nodrošinātu Noteikumu Nr.1022 ievērošanu, vienotu ieslodzīto ēdināšanu visās ieslodzījuma vietās, ēdienkartes dažādošanu, ar Pārvaldes 2011.gada 20.decembra rīkojumu Nr.235 ir apstiprināti ,,Metodiskie norādījumi ieslodzīto ēdināšanas organizēšanai". Saskaņā ar minēto norādījumu 2.2.apakšpunktu ēdiena pagatavošanai ieslodzītajiem tiek izmantotas gatavas ēdienkartes, kas ir izstrādātas katrai uztura normai, katram gada ceturksnim (*lietas 141.-148.lapa*).

Pirms minēto ēdienkaršu apstiprināšanas Pārvalde ēdienkaršu paraugus nosūtīja izvērtēšanai Tieslietu ministrijai (*lietas 189.-190.lapa*). Savukārt Tieslietu ministrija šīs ēdienkartes nosūtīja izvērtēšanai Veselības ministrijai, kura 2011.gada 25.novembra vēstulē Nr.01-13/4845 sniedza atbildi, ka Pārvaldes izstrādātās vienotās ēdienkartes ieslodzījuma vietām ir atbilstošas ,,Ieteicamajām uztura devām" (*lietas 161, 162., 176.lapa*).

Kā izriet no lietas materiāliem, Pārtikas un veterinārais dienests 2013.gada 21.maijā ir veicis plānveida pārbaudi Daugavgrīvas cietuma ēdināšanas blokā, kurā neatbilstības attiecībā uz sagatavotā ēdiena atbilstību normatīvo aktu prasībām nav konstatētas, sūdzības no intervētajiem ieslodzītajiem ēdināšanas blokā netika saņemtas (*lietas 151.-153.lapa*).

Apkopojot minēto, Administratīvā apgabaltiesai nav šaubu, ka Pārvalde faktiski nodrošināja pieteicēju ar uzturu atbilstošu pamatnormai Nr.1 un ,,Ieteicamajām uztura devām".

[12] No pieteicēja paskaidrojumiem pirmās instances tiesas sēdē izriet, ka pieteicējam dienas uztura pamatnorma Nr.1 ir nepietiekama, jo pieteicējs veic fizisku darbu. Proti, pieteicējs norāda, ka 2012./2013.mācību gada laikā 2 - 3 reizes nedēļā no pl.9 līdz pl.11 un no pl.13 līdz pl.15 veicis praktiskus darbus, cilājis cementa maisus, šķidrumus, riģipša plāksnes. Pieteicējs jutās pārpūlējies no šiem darbiem. Pieteicējs atzīst, ka, lai gan nav juties labi, līdz 2013.gada 24.aprīlim pie ārsta ar sūdzībām par nepietiekamu uzturu nav vērsies.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka „Ieteicamās uztura devas" ir izstrādātas atbilstoši vidējiem Latvijas iedzīvotāju auguma un svara rādītājiem. Visiem pieaugušiem vīriešiem neatkarīgi no auguma, svara, vecuma un fiziskās aktivitātes noteikta vienāda ieteicamā deva.

„Ieteicamās uztura devas" ir attiecināmas uz visām brīvībā esošām personām, proti, uz visām tām personām, kuras ir nodarbinātas un piekopj mērenas fiziskas aktivitātes. Nepieciešamība pēc uztura ir lielāka personām, kuras veic tādus smagus fiziskus darbus kā meža izstrāde, ceļu remonts, lauksaimniecības un tamlīdzīgi darbi, vai personām, kurām vismaz četras reizes nedēļā ir sporta treniņi vai sacensības. Šādas intensitātes darbi un sportiskās aktivitātes ieslodzījuma vietās nav pieejami. Vienlaikus, kā atzinusi Satversmes tiesa, valstij būtu jānodrošina, ka enerģijas, uzturvielu, minerālvielu un vitamīnu devas ir pietiekamas arī tiem ieslodzītajiem, kuri iesaistīti darbos, kas pārsniedz mērenas fiziskas aktivitātes (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2009-69-03 14.punktu*).

Konkrētajā gadījumā no Daugavpils Būvniecības tehnikuma 2015.gada 20.marta atbildes Nr.1-11/63 izriet, ka pieteicējs 2012./2013.mācību gadā mācījās Daugavpils Būvniecības tehnikumā, mācību grupā ar iegūstamo kvalifikāciju ,,Sausās būves celtnieks". Programmā ,,Būvdarbi" ir paredzētas praktiskās mācības, kurās izglītojamie apgūst praktiskās darba iemaņas, tostarp uzstādīt sausās būves nesošās konstrukcijas, griezt metāla konstrukcijas, izveidot starpsienas, apšūt sienas, veikt durvju un logu montāžu, veikt flīzēšanas un krāsošanas darbus, utt., pielietojot dažādus celtniecības materiālus (piemēram, riģipša loksnes, sausie maisījumi, krāsas un špakteļmasas) (*lietas 114.lapa*).

Izvērtējot minētos apstākļus, apgabaltiesa nekonstatē, ka mācību prakses laikā pieteicējs tika iesaistīts tādās fiziskās nodarbēs, kas pārsniegtu mērenu fizisku aktivitāti.

Līdz ar to apgabaltiesa nav guvusi apstiprinājumu tam, ka pieteicējam mācību gada laikā būtu bijusi nepieciešamas lielākas uztura devas par tām, kas noteiktas visiem veseliem ieslodzītajiem.

[13] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2013.gada 26.augusta lēmumu pieteicējs pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā 20 latu apmērā jeb 28,46 *euro*.

Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2014.gada 8.maija lēmumu pieteicējs pilnībā atbrīvots no valsts nodevas 56,91 *euro* apmērā samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa (tiesnesis) arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā izskatāmajā lietā pieteicējs izņēmuma kārtā ir atbrīvojams no pienākuma atmaksāt

valstij valsts nodevu par pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā, kopā 85,37 *euro*, jo pieteicējs vērsās tiesā nozīmīgu tiesību – tiesībām uz veselību – jautājumā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta piekto daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam pietiekamu uzturu, atzīšanu par prettiesisku.

Atbrīvot /pers. B/no pienākuma atmaksāt valstij valsts nodevu 85,37 *euro* apmērā.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S.Liniņa

I.Kaļiņina

Tiesneses

U.Mihailova